

Lausunto

14.6.2021

VN/12383/2021
VN/12383/2021-TEM-34

Ympäristöministeriö

Täydennys työ- ja elinkeinoministeriön lausuntoon: Hallituksen esitys eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö täydentää aiempaa lausuntoaan (VN/12383/2021-TEM-16) ympäristöministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi seuraavasti.

Rakennustuoteyhteyspisteen tehtävän siirto

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rakennustuoteyhteyspisteen tehtävää siirrettäväksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Markkinavalvonta-asetuksessa (EU) 2019/1020 tarkoitetun yhteyspisteen sekä vastavuoroisen tunnustamisen asetuksessa (EU) 2019/515 tarkoitetun tuoteyhteyspisteen tehtävät on siirretty Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle jo aiemmin.

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa rakennustuoteyhteyspisteen tehtävän siirtämistä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle, kunhan samalla huolehditaan asianmukaisesta ja riittävästä resursoinnista. Esitysluonnoksessa ehdotettu 20 000 euron vuosittainen määräraha tehtävän hoitamiseen on tämänhetkisen arvion mukaan riittävä. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunnossa esitettyyn tarpeeseen varata tehtävän hoitamista varten myös kertaluonteinen erä (10 000 euroa) tietoteknisten järjestelmien ja verkkosivujen päivittämiseen toiminnan alussa. Esitetty kertaluonteinen erä on perusteltu ja tarpeellinen ja sen tarve tulee huomioida esityksen jatkovalmistelussa.

Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpano

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tarpeellista kansallista täydentävää sääntelyä EU:n markkinavalvonta-asetuksen (EU) 2019/1020 soveltamisen tueksi rakennustuotteiden markkinavalvonnan osalta. Markkinavalvonta-asetus on horisontaalinen säädös, joka koskee 70 eri EU-tuotesäädöksen markkinavalvontaa. Rakennustuoteasetus on yksi markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan kuuluvista tuotesäädöksistä. Asetuksen täytäntöönpano edellyttää, että kansallisessa lainsäädännössä säädetään muun muassa markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksista sekä talouden toimijoihin kohdistettavista seuraamuksista.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanon koordinoinnista ja asetuksen täytäntöönpanosta vastuulleen kuuluvien tuotesektorien osalta. Täytäntöönpanon koordinoinnin tukena toimii markkinavalvontasääntelyn koordinaatioryhmä, jossa on edustus myös ympäristöministeriöstä. Työ- ja elinkeinoministeriössä on asetuksen täytäntöönpanoon liittyen valmistelussa hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (*markkinavalvontalaki*) muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi ([linkki hankesivulle](#)). Esitys on ollut lausuntokierroksella keväällä 2021 ja siinä esitetään markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanemiseksi tarpeellista kansallista täydentävää sääntelyä useiden tuotesektorien osalta, jotka kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, liikenne- ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4

29 516 001
35 829 516 001

916 062 160
+358 9 1606 2160

www.tem.fi

viestintäministeriön sekä ympäristöministeriön hallinnonaloille. Markkinavalvonta-asetuksen soveltamisen tueksi tarvittavaa täydentävää kansallista sääntelyä on esitetty vaiheittain ja budjettivaikutuksia sisältäneitä muutoksia markkinavalvontalakiin on esitetty jo aiemmassa vaiheessa (HE 154/2020 vp, lakimuutos 993/2020).

Nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksessä ei ole juuri kuvattu markkinavalvonta-asetuksen soveltamisesta aiheutuvia muutoksia rakennustuotteiden markkinavalvontaan eikä tarvetta markkinavalvonta-asetuksen soveltamisen tueksi tarpeelliselle kansalliselle täydentävälle sääntelylle. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tarpeellisena, että hallituksen esityksen perusteluja täydennetään siten, että esityksen perusteluissa kuvataan selkeästi markkinavalvonta-asetuksen edellyttämä kansallinen täydentävä sääntely rakennustuotteiden osalta. Lisäksi perusteluissa on tarpeen kuvata, millä säännöksillä esityksessä ehdotetaan em. täytäntöönpano tehtäväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tarpeellisena, että esityksen vaikutusten arviointia täydennetään markkinavalvontaa koskevan sääntelyn vaikutusten arvioinnilla. Lisäksi markkinavalvontaa koskevan sääntelyn suhdetta perustuslakiin on hyvä kuvata esityksessä tarkemmin. Markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanosta johtuvilla toimivaltuuksilla on liittymäpintoja useisiin perusoikeuksiin, kuten sananvapauteen, elinkeinovapauteen, omaisuudensuojaan ja tietosuojaan. Hallituksen esityksen muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevassa osiossa ei ole arvioitu muita mahdollisia tapoja markkinavalvonta-asetuksen täytäntöönpanoon liittyen. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että kyseisessä jaksossa on hyvä tuoda esiin mahdollisuus lisätä rakennustuotteet horisontaalisen markkinavalvontalain soveltamisalaan ja yhdenmukaistaa näin markkinavalvontaa koskevaa sääntelyä kansallisesti.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan 181 §:n 2 momenttiin sääntelyä markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista. Tältä osin työ- ja elinkeinoministeriö viittaa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausunnossa esitettyihin huomioihin koskien yleisesti markkinavalvontaa koskevan sääntelyn tarkoituksenmukaisuutta ja 181 §:n 2 momentin muotoilua ja esittää, että jatkovalmistelussa arvioidaan tarvetta laajemmalle ja täsmällisemmälle kansalliselle sääntelylle markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksista.

Ehdotetussa 181 §:n 2 momentissa viitataan markkinavalvontalain toimivaltuuksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että viittausten tulee olla siinä määrin täsmällisiä, ettei eri toimivaltuuksien soveltumisesta rakennustuotteiden valvontaan jää epäselvyyttä. Momenttiin ehdotetaan myös säännöstä siitä, että markkinavalvonnassa voidaan käyttää markkinavalvonta-asetuksen 14 artiklan mukaisia toimivaltuuksia. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että markkinavalvonta-asetuksen 14 artikla sisältää sääntelyä siitä, mitkä toimivaltuudet jäsenvaltioiden tulee vähintään siirtää markkinavalvontaviranomaisille, eikä kyseiseen artiklaan siis sisälly täsmällisiä säännöksiä siitä, mitkä toimivaltuudet markkinavalvontaviranomaisilla on käytettävissään. Lisäksi 14 artiklan 4 kohdan listaukseen vähimmäistoimivaltuuksista sisältyy useita seikkoja, joita on tarpeen täsmentää kansallisessa sääntelyssä. Esimerkiksi 14 artiklan 4 kohdan e alakohdan osalta on syytä täsmentää kansallisessa sääntelyssä, onko markkinavalvontaviranomaisella oikeus päästä kotirauhan suojaamiin tiloihin, h alakohdan osalta on syytä täsmentää kansallisessa sääntelyssä, mitkä toimenpiteet ovat kohdassa tarkoitettuja asianmukaisia toimenpiteitä, i alakohdan osalta on syytä täsmentää seuraamuksia koskevaa sääntelyä ja k alakohdan osalta on syytä täsmentää, miltä taholta alakohdassa esitetyt toimenpiteet voidaan vaatia ja missä menettelyssä sekä mikä taho on esimerkiksi alakohdassa tarkoitettu asiaankuuluva kolmas osapuoli.

Ehdotetun 181 §:n 2 momentin osalta epäselväksi jää myös Turvallisuus- ja kemikaaliviraston rooli markkinavalvonta-asetuksen 25-28 artikloissa tarkoitettun ulkorajavalvonnan osalta. Muotoilusta saattaa saada käsityksen, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii Tullin sijaan artikloissa tarkoitettuna ulkorajavalvontaviranomaisena. Ehdotettu markkinavalvontasääntely koskee myös kansallisen sääntelyn piiriin kuuluvia rakennustuotteita. Esityksessä tulee täsmentää, sovellettaisiinko myös kansallisen sääntelyn piirissä olevien tuotteiden markkinavalvontaan jatkossa EU-asetuksen toimivaltuuksia.

Markkinavalvonta-asetuksen 41 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tulee säätää tehokkaita, oikeasuhtaisia ja varoittavia seuraamuksia asetuksen ja sen liitteessä II lueteltujen tuotesäädösten velvoitteiden rikkomisesta. Seuraamussääntely on ilmoitettava komissiolle viimeistään 16 päivänä lokakuuta 2021. Rakennustuoteasetus kuuluu markkinavalvonta-asetuksen liitteen II soveltamisalaan, minkä lisäksi esimerkiksi markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan velvoitteet soveltuvat myös rakennustuotteisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että jatkovalmistelussa tulee huolehtia myös markkinavalvonta-asetuksessa edellytetystä seuraamuksia koskevasta sääntelystä rakennustuotteiden osalta. Lisäksi jatkovalmistelussa on hyvä täsmentää, mitä toimivaltuuksia markkinavalvontaviranomainen voi käyttää valvoessaan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan velvoitteiden noudattamista rakennustuotteiden osalta.

Yksityiskohtaiset huomiot

Rakennustuoteyhteyspistettä koskevan pykälän osalta hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan vanhaan vastavuoroisen tunnustamisen asetukseen (EY) N:o 764/2008. Jatkovalmistelussa on syytä huomioida, että kyseinen säädös ei ole enää voimassa ja on kumottu uudella asetuksella (EU) 2019/515.

Esityksessä ehdotetaan lain 181 §:n 1 momentiksi seuraavaa: "Turvallisuus- ja kemikaalivirasto huolehtii myös muiden rakennuskohteeseen pysyviksi osiksi liitettävien rakennustuotteiden markkinavalvonnasta silloin, kun rakennustuote voi vaikuttaa olennaisten teknisten vaatimusten täyttymiseen tai jos tuote aiheuttaa vakavan vaaran ihmisten terveydelle, turvallisuudelle, ympäristölle tai omaisuudelle." Jatkovalmistelussa on syytä arvioida säännöksen muotoilua uudelleen. Markkinavalvontaviranomaisen toimivaltuuksien ei ole tarkoituksenmukaista riippua tuotteen aiheuttamasta vakavasta vaarasta, sillä vakavan vaaran olemassaolo usein selviää vasta toteutetun valvonnan perusteella.

Osastopäällikkö

Antti Neimala

Erityisasiantuntija

Emilia Tiuttu